

*Къде изчезна познанието,
което се съдържаше в информацията?*

Т. С. Елиът,
„Скалата“

Вече знаем, че всичко в живота може да се погложи на съмнение и че цялата нужна информация е в ръцете ни и чака да бъде филтрирана и преработена. Алберт Айнщайн и Томас Едисон получават световно признание благодарение на своите открития – единият на теорията на относителността, а другият на електрическата крушка, но ние спокойно можем да заявим, че те просто са знаели как да обработят съществуващата информация с цел да получат нов резултат. Това не е магия – всички ние имаме способността да откриваме необходимата информация. Това беше безспорно доказано от първите три стратегии, които разгледахме.

Но понякога самата информация не е достатъчна. Дали ще успеете да направите компютър, ако имате само неговото описание? Тази задача ще затрудни повечето от нас. И възниква важният въпрос: „Какво ѝ е хубавото на информацията, ако не сме в състояние да я използваме?“ Истинското предизвикателство се крие в трансформирането на информацията в знание и за това се отнася цялата четвърта стратегия.

За да вникнем в начина на действие на тази следваща стратегия, нека си представим обик-

новената електрическа крушка. Ако в нея се свържат директно плюсьт и минусът, тя никога няма да светне, нали? Но между двете съставки на електрическия ток е поставено едно съпротивление и благодарение на неговото присъствие крушката свети. Да си представим, че електричеството е поток от информация, а електрическата крушка е начин за ефективното използване на тази информация (тоест, познание). Значи съпротивлението е свързката между информацията и познанието. Без него двете енергийни сили няма да постигнат нищо. Ние се нуждаем от всекидневен еквивалент на тези съпротивления, с чиято помощ да превръщаме получената информация в знание.

Процесът на превръщане на информацията в знание е различен при различните хора. Всички ние интерпретираме информацията през нашите „съпротивления“ по граматично различаващи се начини. За да илюстрираме тази идея, нека си спомним играта „Развален телефон“. В тази игра хората сядат в кръг и прошенват нещо на ухото на съседа. Докато посланието пропътува през целия кръг, обикновено е станало неразпознаваемо. Дали това е просто резултат от слаб слух? Или съобщението се променя, защото всеки човек филтрира информацията по различен начин?

Ето още един пример. През един прекрасен ден момче и момиче се разхождат в парка. Слънцето грее, две катерички притичват през пътеката. Момчето хваща ръката на момичето и се усмих-

ва. Родителите им наблюдават как се развива сцената от разстояние.

Сега си представете какво си мисли всеки участник в малката ни постановка. Момичето мисли за романтичната разходка в парка. Момчето е учудено, че момичето е допуснало да го хване за ръката и се пита дали да не пробва да го целуне. Бащата на момчето е горд от самоувереността на сина си по отношение на момичето. Бащата на момичето е загрижен. Майката на момчето си мисли как ще загуби сина си заради друга жена. Майката на момичето си представя гъщеря си като красива булка. Всеки от тях има свои собствени (понякога конфликтни) интерпретации на едно и също събитие.

Макар интерпретациите на събитията да се различават при всички нас, ние все пак се ръководим от едни и същи принципи. Съпротивата ни срещу здравия разум произтича от липсата на разбиране на принципите, които ни помагат да вземаме решения. Тези принципи са сърцевината на това, което сме. Те играят ролята на кормило, което ни превежда през морето от възможности. В момента, в който разберем и приемем тези принципи, рязко намалява и нашата съпротива срещу здравия разум.

В основата на характера лежат три принципа – усетът към целта, постигането и вътрешната сила. В мига, в който разберем влиянието на тези принципи, животът ни ще тръгне в не-

позозирани посоки. Ще се чувстваме принудени да правим това, което чувстваме като правилно. Няма да сме в състояние да вземем нито едно решение против своите принципи. Нека да разгледаме всеки от тях поотделно.

Усетът към целта

Първият ръководен принцип е усетът към целта. Той представлява съзнание за това кои сме и къде отиваме. Повечето хора никога не развиват ясно дефиниран усет към самите себе си. Те безпомощно се лутат през живота без цел и посока. Защо се получава така? На много хора просто не им пука. Други не знаят как да направят стъпка назад и да изграждат дългосрочни планове за живота си. По принцип повечето от нас избират да оставят съдбата си в ръцете на други, вместо да поемат контрола над самите себе си.

Но как да съставим план за живота си, когато светът около нас постоянно се променя? Корпорациите се сгромолясват, никой никога не може да бъде сигурен за работата си. Децата растат и се променят до неузнаваемост, отношенията с партньора със сигурност се нуждаят от сериозна ревизия. Технологиите се променят толкова бързо, че не можем да се задържим на повърхността. Какво да правим? Какво искаме да постигнем в дългосрочен план? Какъв е смисълът да постигаме нещо, ако нямаме никакви гаранции?

Познавах един човек, който внимателно беше планирал целия си живот, но едновременно с това беше наясно, че без добро здраве това планиране не струва пукната пара. И започна да води здравословен начин на живот – хранеше се разумно, занимаваше се със спорт поне пет пъти седмично. Поддържаше отлична форма, но въпреки това на четиридесет и осем години го застигна тежък инфаркт. Колегите му бяха шокирани. За тях нещата изглеждаха безсмислени, не виждаха защо този човек е пропилял толкова много време и енергия. Но по-близките му приятели бяха убедени, че той не би живял живота си по друг начин – четиридесет и осем пълноценни години, без нито един ден на вятъра. Малцина могат да се похвалят със същото.

Усетът към целта може да ни даде контрол над собствената съдба. Но не и гаранции – както показва примерът с покойния ми приятел. Ако целта ни е да трупаме материални придобивки и нищо повече, губим си времето. Няма да можем да контролираме загубите, предизвикани от войни, торнадо, пожари, наводнения и други природни бедствия. Всичките ни притежания и мечти за такива често изчезват дори при сравнително второстепенни катаклизми, каквито са разводът или загубата на работа.

Ако направим опит да контролираме съдбата си, тя ще се окаже в наши ръце поне отчасти. Генерал Дъглас Макартър казва: „На земята няма нищо сигурно. Всичко е само възможност“.

Трябва да се научим да използваме възникващите шансове и възможности.

Естествено, дългосрочните ни планове трябва да съдържат елемент на реализъм. Няма смисъл да се опитвам да стана велик танцор, ако нямам подходящо за целта тяло. Много млади хора, които са прочели „Изборът“ на Ана Ранд, искат да учат архитектура или строителен дизайн. Но за да направят първа крачка в тази посока, те трябва да умеят да рисуват. Сами по себе си мечтите не са достатъчни.

Понякога дефинирането на усета към целта означава да се изправим срещу някои трудни въпроси. Има ли живот след смъртта? Съществува ли Господ? Какво ли представлява Вселената? Как можем да направим нещо ценно за света? Ако не си задаваме тези въпроси, ние никога няма да открием истинската цел и здравият разум ще остане неуловим. Сами поемаме риска да ги игнорираме.

Но един мой познат намери кураж да си ги зададе. Претърсваше душата си в продължение на години, но в крайна сметка стигна до личната си мисия. „Целта на живота ми е да създавам шансове – заяви той. – Горд съм, че мога да бъда полезен на своето семейство и подчинените си при намирането на креативни и интелигентни решения. Убеден съм, че създаването на среда, която насърчава развитието на хората, е една благородна цел, която напълно съответства на ро-

лята ми на баща, съпруг, работодател и приятел. Преди да започна да предлагам шанс на другите, моята житейска цел изглеждаше конкретна и ясна. Сега успявам да инжектирам истински смисъл във всяка своя роля в този живот.

В момента ми е напълно ясно как да бъда добър баща. Но в процеса на познанието започнах да разбирам, че колкото повече научавам, толкова повече трябва да уча. Определих точно какъв баща искам да бъда в момента, в който започнах да предлагам шансове. Винаги съм го деля с децата си, когато те имат проблеми. Не им предлагам готови решения, а се задоволявам да задавам въпроси, като по този начин им помагам да ги открият сами. Всяко предизвикателство, пред което се изправят, ми предлага възможност да им помогна да развият нужните напред умения. Сега постоянно търся начини да използвам таланта си, да давам на останалите повече шансове да развият собствените си способности“.

Много хора живеят живота си, като вземат всичко възможно и не дават почти нищо в замяна. Но веригата космическа енергия се затваря само от тези, които вземат и дават. Те имат възможността да водят по-пълноценен и значим живот. Космическата енергия работи за нас, само когато даваме повече, отколкото сме взели. Дефинирането на усета към целта ще ни даде инструментите, необходими за затварянето на енергийната верига. Но този процес отнема вре-

ме, сили и воля за успех. Той изисква изучаване на всичките ни силни и слаби страни, разговори с хората и вслушване в това, което мислят те. Част от изследването включва и вслушване във вътрешния си глас – онзи, за който споменахме при Стратегия 2.

Отговорностите

Вторият ръководен принцип е свързан с отговорността. Усетът към целта носи със себе си определени задължения. И ако не сме планирали да живеем сами в пещера, той постоянно ще влияе на останалите. Определим ли кои сме, ние ще започнем да живеем по определен начин, а хората ще започнат да очакват от нас конкретни нагласи и поведение. Това ще са стандартите, които се съдържат в избраната от нас роля, и те не могат да бъдат отречени. Ще има моменти, когато ще се изкушаваме да се отклоним. За да се преборим с това изкушение, ние трябва да поемем отговорност да живеем според тези стандарти всеки ден.

За съжаление съществуват безброй истории за хора, които не живеят според стандартите на избраните от тях роли: свещеници, полицаи, съдии, лекари, учители и т.н. Свещеникът, който предава доверието, полицаят, който затваря невинни, безмилостният съдия, лекарят, който предприема опасни рискове, учителят, който злоупотребява с авторитета си – всички те се

провалят в изпълнението на отговорностите си и по този начин провалят и хората около себе си. Ако не поемем веднага отговорностите на новата си роля, няма смисъл и от първото упражнение.

Имах един приятел на име Рей, който беше работохолик. Интересуваше го единствено кариерата, приятелите и дори семейството оставаха на втори план. Но в един момент му откриха рак. Хладният полъх на смъртта го накара да преразгледа живота си и да препоредри своите приоритети. Рей реши, че ще се чувства по-щастлив и пълноценен човек, ако обръща по-малко внимание на работата и повече на хората около него.

Един ден закъснявал за някаква среща. По пътя подминал бездомник с нещастен вид, на когото преди изобщо не би обърнал внимание, просто защото срещата би била върховният му приоритет. Но новият Рей спрял, разпитал човека и дори се обадил за помощ по мобилния си телефон. През цялото време си давал сметка, че ако изпусне срещата, ще има големи неприятности в бизнеса. Но житейската му роля вече била друга и той съзнавал, че трябва да поеме отговорност и да постави нуждите на околните пред своите собствени.

Рей открил, че след промяната може да се окаже трудно да поддържа един и същи курс. Пътятата е осеяна със скали и неочаквани отклоне-

ния. Но докато си даваме сметка какви сме и кои сме, те не са нищо повече от обикновени пречки. Може да стигнем малко по-бавно там, закъдето сме тръгнали, но крайната цел си остава същата. Усетът ни към целта и стандартите определят пътя, който трябва да следваме, а също и действията, които трябва да предприемем. Те ще ни дават насоки как да внесем ред, чувство за значимост и здрав разум в живота си. Но какво става, когато направим погрешен избор? Дали пак ще се чувстваме отговорни?

Ето една история, която чух наскоро и която идеално съответства на тази ситуация. Джон е не само добър и съвестен служител, но и личен приятел на Хю, шеф на фирмата. Пред него са разкрити всички шансове за успех, а поради факта, че шефът му играе двойна роля – на работодател и приятел, те са доста повече в сравнение с шансовете на другите служители. Но в момента, в който Хю открива, че Джон краде от него, той не е сигурен кои стандарти ще надделят. Като приятел изпитва съпричастност към положението на Джон. Като бизнесмен обаче е наясно, че приятелят му е имал и друг избор освен кражбата. В крайна сметка Джон е уволнен и това се отразява върху приятелството между двамата.

Инцидентът се отразява зле на личните цели и амбиции на Хю. „Мисията на живота ми е да помагам на хората да преодоляват трудностите по пътя си – казва той. - Едно от средства-

та за постигане на тази цел е изграждането и поддържането на успешен бизнес, базиращ се на моите виждания и чувство за мисия. Конфликтът възниква в момента, в който се опитам да бъда едновременно работодател и приятел. Но тези две позиции имат различен стандарт и между тях винаги ще съществува конфликт. Нямах друг избор, освен да прекратя деловите си отношения с Джон. Но като приятел бях длъжен да му помогна да се върне в правия път.“

Опитът на Хю показва, че понякога обстоятелствата се променят по начин, който ни кара да преразгледаме валидността на своята мисия. Продължава ли да действа тя? Приложими ли са нейните стандарти? Ако изберем погрешния път, мисията ни престава да бъде валидна и трябва да направим промяна. Един мъдър човек го е казал: „Ако откриете, че се закопавате в дълбока дупка, веднага хвърлете лопатата“. Докато стигнем до Стратегия 7, ние ще сме научили да правим тази промяна. Но нека преди това да хвърлим един поглед на третия принцип – вътрешната сила.